

Följande bidrag till släktkrönikan har
väl villigt lämnats av gilletts ärade heders-
ledamot Mårten Rosenström.

Vid gilletts sammankomst den 28 augusti 1926, då jag hade nöjet
vara inbjuden, som hedersgäst — för vilken uppmärksamhet jag ber få
framföra mitt uppriktiga tack — anförde jag ur minnets förråds-kammare
några små episoder från moster Sofi Bennets och hennes barns dagar.

I gilletts tryckta meddelande nr 2 för den 20 oktober 1924 sidan 18
uppmäntar gillerrådet de släktintresserade "att inventera sitt minne och
anteckna vad det gömmer av hågkomster och intryck från flydda tider
och om bortgångna personer". Vid sådan anställd inventering och efter
genomseende av några anteckningar i min ägo, har jag funnit följande,
som möjligen skulle kunna delvis tillvaratagas och således icke behöva
falla i glömskans hav. Nu först erinrar jag mig att troligen finns det
allra mesta av vad jag samlat redan intaget i gilletts släktarkiv, men den
fördelen kan ju vinnas att mina anteckningar — ifall de anses värda att
intagas i meddelandena — bliva där lättare tillgängliga för släktmedlem-
marna än i släktarkivet.

Jag önskar nu andraga något rörande Sergeanten vid Västmanlands
regemente sedermera Lantbrukaren Lars Henrik Elgström, far till de fyra
systrarna Sofi (Bennet), Albertina (Kohlmeijer), Eleonora (Röhl) och
Amalia (Thorman), som blevo stammödrar för lika många ättegrenar i
andra släkter.

Lars Henrik Elgström var född d. 5 februari 1771 i Ekenäs i Finland.
Hans föräldrar voro handlanden Lars Elgström, född den 4 januari 1736
i Ekenäs, död därstädes den 24 april 1775 och Anna Lillja, född den 25
januari 1735 i Bjärnå socken, död den 13 maj 1784 i Ekenäs.

Faddrarna vid Lars Henrik Elgströms dopakt voro: Översten Lars
Henrik Hästesko, Borgmästaren Miltopæus, Tullnären Poran, Handels-
mannen C. Fr. Böring, Fru Hästesko, Fru de la Wald (Miltopæus fru),
Fru Poran, Mademoiselle Hedvig Elisabeth Grevesmühl.

Elgström avled å Skälby säteri i Järfälla socken den 26 maj 1842
och begrovs i socknens kyrkogård. Jag har icke sett den efter honom
förrättade bouppteckning, men då han vid sitt fränfälle ägde åtminstone
fyra särskilda egendomar, som ärvdes av hans fyra ovannämnda döttrar
och dessutom i boet funnos en mängd möbler och silverpieser m. m.,
vilka till största delen övergått genom arv eller köp till döttrarna, så

framgår därav att hans hem nog varit ganska gediget. Vid den auktion, som förrättades efter honom vid Skälby säteri den 7 och 8 juli 1842 och hölls av Räntmästaren P. E. Edbom, inköptes av dottern Albertina, min mormor, följande effekter — för tillsammans 531 riksdaler 13 skillingar 3 runstycken banko eller i nu gällande mynt omkring 800 kronor — nämligen:

2 porträtt inom glas och ram framställande Kronprins Oskar och Kronsprinsessan Jose- fina	10 kr.
1 borsyrtut av silver	170 »
2 fruktkorgar av silver	225 »
2 ljusstakar av silver	60 »
2 d:o d:o	55 »
2 d:o d:o	20 »
2 saltkar av silver	20 »
1 kaffekanna av silver	95 »
12 desertscedar av silver	80 »
1 halskedja av guld, filigransarbete	55 »
1 kråsnål av guld }	10 »
1 spänne » » }	
Summa omkr. 800 kr.	

Den utfärdade räkningen härå finns i mitt förvar.

I mitt föräldrahem funnos, bland annat, tvänne mycket vackra och prydliga sockerskålar med tillhörande lock av silver, som tillhört Elgström; de såldes den 22 december 1903 på auktion efter min mor och inköptes för tillsammans 360 kronor av Bandirektören A. Wiberg, gift med min halvsyster Märta Dahlborg. På samma auktion köpte Wiberg även nyssnämnde bordsyrtut och tvänne fruktkorgar, allt av silver, som tillhört Elgström. Inköpssumman blev för bordsyrtuten 170 och för fruktkorgarna tillsammans 645 kronor.

Emelie Röhl äger ett ovanligt fint och vackert sockerskrin och tvänne sockerskålar samt matscedar, allt av silver, från Elgströmska hemmet. Skedarna försedda med Elgströms och hans hustrus, Charlotta Lovisa Ulrika Ugglas, initialer.

I Elgströms sterbhus fanns även en medaljong med ram och bokstäverna A. S. H., allt av guld, samt botten av vitt siden varå även en silhuett var anbringad återgivande L. H. Elgströms bröstbild samt tvänne valknutar av hår. Medaljongen skänktes av Elgström åt hans mångåriga husförestånderska Anna Sofia Hemstedt, som kallades "Moster Fia" av

hemmets barn och barnbarn. Denna medaljong fick Elgströms yngsta dotter, Amalia, med sig då hon 1825 gifte sig med Bryggaren Karl Axel Thorman och lämnade faderns hem; modern Charlotta Lovisa Ulrika Uggla hade avlidit 1812. Amalias numera avlidne son, Kapten Oskar Thorman har låtit avbilda medaljongen medelst fotografi och godhetsfullt utdelat exemplar därav till släktingarna och har även jag därvid blivit ihågkommen.

I min ägo finnas inbjudningskort från Elgström till hans barn att å Wårsta eller Skålby "taga The" men jag har icke efterforskat vilka tider han bodde å det ena eller andra stället och årtal finnas icke utsatta å korten; dock vet jag att han bodde å Skålby 1819, ty den 11 mars samma år höll han bröllop där å sin dotter Albertina, min mormor, som gifte sig med Klådesfabrikören Johan Kristian Kohlmeijer d. ä., och på Wårsta gård bodde han 1825, ty den 27 februari detta år bortgifte han där sin dotter Eleonora med Lantbrukaren Jakob Vilhelm Röhl och den 26 maj 1842 avled han å Skålby.

Min mor berättade om nyssnämnda "thebudningar" att då gästerna, vanligen barn och barnbarn till gubben Elgström, samlats så gick han in i förmaket och satte sig mitt i rummets långa soffa och pekade därefter ut platsen till höger om sig åt äldsta dottern moster Sofi Bennet, platsen till vänster intogs av dottern Albertina Kohlmeijer och intill dessa satte sig de två andra döttrarna. Ordning i allt, — men Elgström hade ju varit militär och då så — — —. De närvarande barnbarnen placerade sig å de kring väggarna uppställda ryggstolarna och taburetterna. Då det så behagade morfar att framkasta till ett av barnbarnen frågan: "Hur mår du barn lilla?", så steg den tillfrågade genast upp från sin plats, neg eller bockade sig samt svarade: "Jo jag tackar gott morfar lilla" och satte sig ned. Även hörde jag min mor berätta att hon, då morfar möttes på norrbro, genast stannade, neg och kysste honom på hans vid hälsningen framräckta hand; det var så den tidens sed.

Morfar Elgströms nyssnämnda förmaksmöbel bestod av, bland annat, en ovanligt lång sittsoffa jemte 6 ryggstolar och 4 taburetter, de sistnämnda försedda under sittsarna med stämpeln: "Vållofl. Stolmakareämbetet i Stockholm 1664". Möbelen var vitmålad och försedd med ornament däribland stora sfinxer på gavlarna, ornamenterna voro målade i grön bronsfärg och klädseln bestod av gult och brunt kattun.

Möbelen hade dottern Albertina, min mormor, troligen fått på sin lott från Elgströms sterbhus och inköpte jag densamma av henne 1876 och lät sätta den i fullgott stånd, tillökt med 2:ne ryggstolar (i samma stil

med de övriga) som jag lyckats inköpa i en antikvitetshandel. Då jag köpte möbelen hämtades den från en foderskulle där den var upplagd för 20 år tillbaka å takbjälkarna.

Enär jag ej vidare kunde i brist på utrymme och medel behålla denna släktklenod och ingen inom min släkt reflekterade på densamma, måste den ut och vandra till en okänd familj; detta inträffade 1915.

Larsdagen, den 10 augusti, gubben Elgströms namnsdag, firades alltså festligt inom Elgströmska släkten och till denna dag, som benämndes "Larsmessodagen" anskaffades, isynnerhet av damerna, allt nytt som kunde behövas i deras toaletter.

Nu vill jag söka beskriva en av Elgströms efterlämnade egendomar, nämligen den som vid hans fränfälle ärvdes av hans dotter Albertina, min mormor, som då varit änka i mer än 20 år. Egendomen hade adressnummer 33 vid Stora Rådmansgatan och omfattade nära hela kvarteret Tomtegubben; den inköptes av Elgström i 2:ne poster, en del 1803 och resten 1825. Arealen av denna vackra vittomfattande tomt eller s. k. malmgård utgjorde 182,908 kv.-fot eller 16,123,84 kv.-meter. Han bebyggde densamma år 1804 med ett boningshus av sten innehållande 14 rum och 2 kök samt 1 bagerilokal, dessutom uppfördes stall för 4 hästar, vagnshus samt ladugård för 20 kor, ävensom en lada för torkning av tobak, som skördats å egendomens stora jordområde. När Elgström inköpte egendomen funnos där 4 å 5 mindre träbyggnader, därav en med smidesverkstad, varjämte funnos 2:ne väderkvarnar, den ena en s. k. holländsk med 3 par stenar och bärande årtalet 1667 i takflöjeln, den andra med 1 par stenar var av ännu äldre typ samt kallades, den tid då egendomens mark ingick i Rörstrands jordområde för "Rörstrandskvarnen", vilken beteckning finns å Sigismund von Vogels kopparstick över Stockholm från Skinnarviksbergen 1647. Senare benämndes de 2:ne kvarnarna "Thiesens kvarnar" efter mjölnaren Måns Carlsson Thiesen, som erhöll upplåtelsebrev å kvarntomten den 13 januari 1736. Inom egendomen fanns även en vattendam med rudor samt från hösten 1857 trädgård med fruktträd och bärbuskar m. m., lusthus samt svensk flagga med tillhörande stång. I gamla vagnshuset voro spilltor för 2:ne hästar samt en gammal mangel, den sista mycket flitigt begagnad vid mina och skolkamraternas lekar, dessutom fanns där, det för pojkar icke sämsta, nämligen några gammaldags resvagnar försedda med glasrutor i träramar. Vagnarna, som tillhört gubben Elgström och kvarstodo i vagnshuset sedan hans tid, kunde liknas vid små hus och användes mycket gärna vid våra lekar, ehuru de alltså blevo stående på sina platser; det skakades och gungades

fram och åter av de pojkar, som tagit plats dels inuti vagnarna och agerade "resande herrar" dels ock av dem, som tjänstgjorde som kuskar och betjänter.

Nu är allt vad jag nämnt om denna egendom omändrat eller rättare försvunnet, nämligen byggnader, kvarnar, ruddamm m. m. och den stora tomten genomskäres av Rådmans-, Tegnér- och Dalagatorna och en stor folkskolebyggnad uppförd 1898 dominerar den mark, som icke är utlagd till nyssnämnda gator.
